

REČNIK POJMOVA GROMOBRANSKIH INSTALACIJA

Munja

engl. *lighting flash*

- Atmosfersko pražnjenje koje se sastoji od jednog ili više udara.

Udar munje

engl. *lighting stroke*

- Jednostavni električni udar bljeska munje.

Kanal munje

engl. *lightning channel*

- Vidljiva staza struje munje.

Skokoviti i spojni voditelj

engl. *sterred and connecting leader*

- Početno izbijanje sa malom strujom i s malim odvajanjem svetla koje otvara kanal munje kao i njegov porast.

Glavni udar, povratni (ponovni) udar

engl. *main stroke, return stroke*

- Jasni svetleći deo sa snažnim osvetljajem u začetku kada skokoviti i spojni voditelj dođu u kontakt sa zemljom.

Silazni udar

engl. *downward flash*

- Udar munje započet silaznim voditeljem iz oblaka u zemlju.

Ulazni udar

engl. *upward flash*

- Udar munje započet ulaznim voditeljem iz zemlje u oblak. Onaj deo udara kada se voditelj razvija iz zemlje u oblak.

Neprekidna struja

engl. *continuing current*

- Srednja struja sastavnice dugog trajanja struje munje.

Vršna vrednost

engl. *peak value*

- Najveća vrednost struje munje. Ta se vrednost međa od 4 kA do 250 kA za većinu pozitivnih i negativnih udara.

Naboj munje

engl. *flash charge*

- Vremenski integral struje munje za celo trajanje munje. Ta se vrednost menja od 0,22Q do 350Q za većinu pozitivnih i negativnih udara.

Udarni (impulsni) naboj, naboj kratkog udara

engl. *impuls charge, short stroke charge*

- Vremenski integral struje munje za udarni (impulsni) deo trajanja munje. Ta se vrednost menja od 0,22Q

do 150Q za većinu pozitivnih i negativnih udara.

Specifična energija

engl. *specific energy*

- Energiju koju rasipa struja munje na jedinici otpora. To je integral kvadrata struje munje za vreme trajanja munje, čija se vrednost menja od $6 \times 10^3 \text{ J}/\Omega$ za većinu pozitivnih i negativnih udara munje.

Srednja strmina

engl. *average steepness*

- Srednja vrednost promene struje računa između 10% do 90% vršne amplitude. Ta se vrednost menja od $0,2 \text{ kA}/\mu\text{s}$ do $99 \text{ kA}/\mu\text{s}$ za većinu pozitivnih i negativnih udara munje.

Trajanje udara

engl. *stroke duration*

- Menja se od $6,15 \mu\text{s}$ do $2000 \mu\text{s}$ za većinu pozitivnih i negativnih udara munje.

Među vreme udara

engl. *stroke interval*

- Vremenski razmak između početka uzastopnih udara.

Ukupno trajanje munje

engl. *total flash duration*

- Vreme se menja od $0,1 \text{ ms}$ do 1100 ms za većinu pozitivnih i negativnih udara munje

Direktni udar

engl. *direct stroke*

- Uzajamno delovanje pri kojem vrh skokovitog i spojnog voditelja udara ravno u živo biće.

Dodirni napon

engl. *contact voltage*

- Razlika potencijala između dostupnih tačaka kada ih istovremeno dodiruje živo biće (osoba ili životinja)

Bočni luk

engl. *side flash*

- Električni luk između dve osobe od kojih je bar jedna izložena munji.

Napon koraka

engl. *step voltage*

- Napon na površini zemlje između dve tačke

Preskok

engl. *flash over*

- Električni luk prekopovršine tela kojim prolazi veliki deo struje.

Fiziološki učinci

engl. *physiological effects*

- Spoljni električni podražaj nadražajnih ćelija kao što su sve vrste mišića, glatki mišići, arterija i vena, mišići kostiju, srčani mišići, živci i sva građa mozga. Tis su učinci prolazni.

Patološki učinci

engl. *pathophysiological effects*

- Poticajni ili usporavajući učinci koji vode ka povratnom i nepovratnom otkazu dela organizma na koji deluju. Ti su učinci dugog trajanja.

Toplotni učinak

engl. *thermal effect*

- Učinak električne struje koji je posledica mesnog i prolaznog zagrevanja dela na oji deluje, do temperature kada ćelija i organi počinju menjati svojstva. Učinak isparavanja ostaje za dokazivanje